

DOSARUL EVALUĂRII STRATEGICE DE MEDIU

Declarație SEA:

- 1. Introducere**
- 2. SEA – Metodologie și etape**
- 3. Modul în care s-au avut în vedere considerațiile de mediu în Programul Operațional Regional**
- 4. Modul în care au fost luate în considerare comentariile opiniei publice și opinia autorităților relevante**
- 5. Alternative**
- 6. Măsuri de monitorizare**
- 7. Rezumat non-tehnic**
- 8. Anunțuri publice**
- 9. Minutele reuniunilor**

DECLARAȚIE SEA

PROGRAMUL OPERAȚIONAL REGIONAL

1. INTRODUCERE

Această Declarație de Evaluare Strategică de Mediu (SEA) a fost elaborată în conformitate cu prevederile art. 9 (1) (b) al Directivei 2001 / 42 privind evaluarea efectelor anumitor planuri și programe asupra mediului (SEA) și însoțește propunerea oficială de Program Operațional Regional (POR). Declarația înregistrează modul în care SEA a îmbunătățit dezvoltarea programului, inclusiv modul în care opiniile exprimate în ceea ce privește Raportul de Mediu și POR au fost luate în considerare în finalizarea programului operațional.

Această Declarație este publicată pe site-ul MIE, conform art. 33, alineatul 1, litera b) al HG 1076/2004 privind stabilirea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe.

2. METODOLOGIA ȘI ETAPELE SEA

Programul Operațional Regional (ROP) a fost subiectul unui proces de Evaluare Strategică de Mediu (SEA) în conformitate cu prevederile HG 1076/2004 privind stabilirea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe, care transpune în legislația românească Directiva UE 2001/42 (SEA). Proiectul PHARE RO-2004/016-772.04.03.01.06- „Evaluare ex-ante” a furnizat asistență pentru sprijinirea evaluării strategice de mediu, inclusiv elaborarea raportului de mediu și organizarea consultării publice.

Procedura SEA a inclus următoarele etape:

Nr.	Etapele procedurii SEA	Documentele/data etapelor parcurse
1.	Notificare privind elaborarea primei versiuni a POR înaintată de AM POR către direcția responsabilă de SEA în cadrul MMGA –Direcția Generală Evaluare Impact și Controlul Poluării, odată cu transmiterea primei versiuni a POR; anunț publicat în ziar; prima versiune publicată de asemenea pe site-ul MIE.	Adresa oficială nr. 9171, a fost înaintată pe 16 martie 2006. Anunțul a fost publicat pe 16 și 22 martie 2006.
2.	Etapa de analiză – decizia luată de Direcția Generală Evaluare Impact și Controlul Poluării ca POR să realizeze evaluarea de mediu, înaintea aprobării sale, conform art. 5, alineatul 2, litera a din HG 1076/2004	Adresa oficială (nr. 73.507) din partea Direcției Generale Evaluare Impact și Controlul Poluării a fost primită pe 3 aprilie 2006.
3.	Stabilirea Grupului de lucru SEA format din reprezentanți ai ministerelor relevante – Ministerul Finanțelor Publice, Ministerul Sănătății – Institutul de Sănătate Publică, Ministerul Economiei și Comerțului, Ministerul Administrației și Internelor, Ministerul Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării	Invitația oficială (nr. 15269) a fost transmisă autorităților relevante pe 8 mai 2006.

Nr.	Etapetele procedurii SEA	Documentele/data etapelor parcurse
	Rurale, direcțiile tehnice din Ministerul Mediului și Gospodăririi Apelor, Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Transporturilor, Construcțiilor și Turismului, Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei, Agenția Națională pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii și Cooperare, consultanți externi în cadrul Proiectului PHARE	
4.	Invitația de a lua parte la prima reuniune a Grupului de lucru SEA	Invitația oficială a fost transmisă în iunie 2006.
5.	Prima reuniune a Grupului de lucru SEA în scopul informării reprezentanților grupului de lucru asupra procedurii SEA și rolului acestora în proces	Reuniunea a avut loc pe 11 iunie 2006. Minuta este anexată.
6.	Invitația pentru a doua reuniune a Grupului de lucru SEA	Invitația oficială a fost transmisă pe 24 august 2006.
7.	A doua reuniune a Grupului de lucru SEA (reuniunea de încadrare) cu scopul de a stabili câmpul de acoperire și nivelul de detaliu pentru Raportul de Mediu, pe baza propunerilor făcute de experții cheie PHARE în domeniul SEA și agreeate de grupul de lucru	Reuniunea a avut loc pe 11 septembrie 2006. Minuta este anexată.
8.	Pregătirea Raportului de Mediu privind posibilele efecte semnificative ale proiectului de POR asupra mediului, incluzând considerații privind: <ol style="list-style-type: none"> 1. Starea actuală a mediului și evoluția probabilă a acestuia dacă nu se implementează POR 2. Obiectivele privind protecția mediului, stabilite la nivel internațional, comunitar sau național, care sunt relevante pentru POR și modul în care aceste obiective au fost luate în considerare 3. Efectele semnificative probabile asupra mediului ale POR 4. Măsurile avute în vedere pentru a preveni, reduce sau compensa efectele probabile asupra mediului ale fiecărui domeniu de intervenție 5. Măsurile pentru monitorizarea efectelor asupra mediului 	Raportul de Mediu pregătit cu sprijinul experților PHARE
9.	Invitația la cea de-a treia reuniune a Grupului de lucru SEA	Invitația oficială a fost transmisă pe 7 noiembrie 2006.
10.	A treia reuniune a Grupului de lucru SEA în scopul prezentării proiectului de Raport de Mediu	Reuniunea a avut loc pe 14 noiembrie 2006. Minuta este anexată
11.	Finalizarea Raportului de Mediu	Raportul de Mediu finalizat de experții PHARE pe baza contribuțiilor grupului de lucru
12.	Informarea oficială asupra finalizării proiectului de Raport de Mediu transmisă responsabilului din cadrul	Anunțul oficial a fost transmis Direcției Generale Evaluare Impact și Controlul

Nr.	Etapele procedurii SEA	Documentele/data etapelor parcurse
	Direcției din MMGA	Poluării pe 30 noiembrie 2006.
13.	Anunțul dezbaterii publice (45 de zile înaintea întâlnirii); Raportul de Mediu publicat pe site-ul MIE.	Anunțul oficial al dezbaterii publice a fost publicat pe 30 noiembrie și 4 decembrie 2006 de către Autoritatea de Management pentru POR. Dezbaterea publică a fost stabilită pentru 18 ianuarie 2007.
14.	Dezbaterea publică	Dezbaterea publică a avut loc pe 18 ianuarie 2007. Minuta este anexată.
15.	Elaborarea versiunii finale a Raportului de Mediu luând în considerare observațiile primite	Versiunea finală a Raportului de Mediu a fost terminată pe 25 ianuarie 2007
16.	Notificarea AM POR către Direcția Generală Evaluare Impact și Controlul Poluării de transmitere a versiunii finale a POR (incluzând și observațiile opiniei publice)	Adresa oficială a fost transmisă pe 26 ianuarie
17	Eliberarea avizului de mediu	Avizul de mediu a fost eliberat pe 31 ianuarie 2007.
18.	Notificare oficială privind decizia de eliberare a avizului de mediu	Adresa oficială a fost primită de la Direcția Generală Evaluare Impact și Controlul Poluării pe 2 februarie
19.	Publicarea anunțului deciziei de eliberare a avizului de mediu în presă și pe site-ul MIE; publicarea Raportului de Mediu și a Declarației SEA pe site-ul MIE	Publicarea Raportului de Mediu final pe 7 februarie 2007.

3. MODUL ÎN CARE S-AU AVUT ÎN VEDERE CONSIDERAȚIILE DE MEDIU ÎN POR

Programul Operațional Regional 2007-2013 („POR”) include toate cele 8 Regiuni de Dezvoltare ale României și va fi finanțat în perioada 2007-2013 din bugetul de stat și bugetele locale, cât și din surse private, fiind cofinanțat din Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR) – unul din Fondurile Structurale ale Uniunii Europene. Contribuția financiară a UE poate ajunge până la 85% din totalul cheltuielilor naționale (publice și private).

POR implementează elemente importante ale Strategiei Naționale de Dezvoltare Regională a Planului Național de Dezvoltare (PND), contribuind, împreună cu celelalte Programe Operaționale la realizarea obiectivului PND și al Cadrului Național Strategic de Referință, și anume diminuarea disparităților de dezvoltare economică și socială dintre România și statele membre ale UE.

Obiectivul global al POR constă în sprijinirea și promovarea dezvoltării locale durabile în plan economic și social în regiunile României, în conformitate cu necesitățile specifice ale acestora, prin îmbunătățirea mediului de afaceri și a condițiilor de infrastructură ca bază pentru creștere, în scopul de a face ca regiunile României, mai ales cele care prezintă întârzieri, să devină niște locații atractive pentru investiții și locuri de muncă.

Pentru atingerea obiectivului general al POR, acesta este structurat pe mai multe **obiective specifice**:

- Îmbunătățirea accesibilității regiunilor, inclusiv legăturile intra-regionale
- Creșterea atractivității regiunilor prin îmbunătățirea infrastructurii sociale
- Creșterea competitivității regiunilor ca locații pentru afaceri
- Creșterea contribuției turismului la dezvoltarea regiunilor
- Creșterea rolului socio-economic al centrelor urbane în dezvoltarea regională/locală

Pentru realizarea acestor obiective, au fost identificate următoarele axe prioritare și domenii cheie de intervenție, analizate în Raportul de Mediu:

Axa prioritară	Domeniu major de intervenție
Axa prioritară 1 „Îmbunătățirea infrastructurii de transport regionale și locale”	D.M.I. Reabilitarea și modernizarea rețelei de drumuri județene, străzi urbane – inclusiv construcția/reabilitarea șoselelor de centură – aeroporturi regionale și porturi
Axa prioritară 2 „Îmbunătățirea infrastructurii sociale”	D.M.I.1 Reabilitarea, modernizarea și echiparea infrastructurii serviciilor de sănătate
	D.M.I.2 Reabilitarea, modernizarea, dezvoltarea și echiparea infrastructurii serviciilor sociale
	D.M.I.3 Îmbunătățirea dotării cu echipamente a bazelor operaționale pentru intervenții de siguranță publică în situații de urgență
	D.M.I.4 Reabilitarea, modernizarea, dezvoltarea și echiparea infrastructurii educaționale pre-universitare, universitare și a infrastructurii pentru formare profesională continuă
Axa prioritară 3 „Sprijinirea dezvoltării mediului de afaceri regional și local”	D.M.I.1. Dezvoltarea durabilă a structurilor de sprijinire a afacerilor
	D.M.I.2 Reabilitarea siturilor industriale poluate și neutilizate și pregătirea pentru noi activități
	D.M.I.3 Sprijinirea dezvoltării microîntreprinderilor
Axa prioritară 4 „Dezvoltarea durabilă a turismului regional și local”	D.M.I.1 Restaurarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural și crearea/modernizarea infrastructurilor conexe
	D.M.I.2 Crearea, dezvoltarea, modernizarea infrastructurilor specifice pentru valorificarea durabilă a resurselor naturale cu potențial turistic
	D.M.I.3 Reabilitarea, modernizarea, extinderea structurilor de cazare și a utilităților conexe,

	precum și a infrastructurii turistice de agrement
Axa prioritară 5 „Sprijinirea dezvoltării urbane durabile”	D.M.I. Planuri integrate de dezvoltare urbană

Raportul de Mediu subliniază că POR se axează în mare măsură pe îmbunătățirea situației mediului în România și astfel evaluările și recomandările au avut ca scop întărirea efectelor pozitive asupra mediului și analiza oportunităților suplimentare precum și a impactului potențial negativ legat de acțiunile respective.

În scopul evaluării efectelor asupra mediului ale POR, au fost selectate mai multe probleme relevante de mediu și obiective, care au fost formulate pe baza obiectivelor și obligațiilor naționale și internaționale (europene și globale) pe care România le are în domeniul mediului.

Evaluarea domeniilor majore de intervenție propuse în legătură cu obiectivele de mediu relevante a fost realizată utilizându-se următoarea scară:

- + 2: efecte pozitive substanțiale ale domeniului de sprijin asupra obiectivului respectiv de referință
- + 1: efecte pozitive ale domeniului de sprijin asupra obiectivului respectiv de referință
- 0: niciun impact (efect neutru)
- 1: impact negativ al domeniului de sprijin asupra obiectivului respectiv de referință
- 2: impact negativ substanțial al domeniului de sprijin asupra obiectivului respectiv de referință
- ?: impactul nu poate fi identificat

Rezultatele acestei evaluări sunt prezentate în tabelul de mai jos. N.A. înseamnă „nu este aplicabil”.

Tabel . Evaluarea efectelor POR asupra obiectivelor de mediu relevante

Elemente de mediu	Obiective de mediu	Axa prioritara 1	Axa prioritara 2				Axa prioritara 3			Axa prioritara 4			Axa prioritara 5			
		DMI	DMI 1	DMI 2	DMI 3	DMI 4	DMI 1	DMI 2	DMI 3	DMI 1	DMI 2	DMI 3	DMI 1	DMI 2	DMI 3	
Aer	Mentineră și îmbunătățirea calității aerului ambiental în limitele stabilite de normele legale	1	NA	NA	NA	NA	1	1	1	0	0	0,5	1	0	NA	
	Minimizarea impactului asupra calității aerului la nivel rural și urban	1	1	0,5	1	1	1	1	1	0	0	0	NA	NA	NA	
Apă	Limitarea poluării apei din surse punctiforme și difuze	0	NA	NA	NA	NA	NA	NA	1	1	1	0,5	0	1	0	NA
	Limitarea poluării solului din surse punctiforme și difuze și facilitarea protecției solului împotriva eroziunii provocate de apă și vânt	0	NA	NA	NA	NA	NA	1	2	1	1	0,5	0,5	1	0	0
Schimbări climatice	Scăderea emisiilor care duc la schimbările climatice	1	1	0,5	0	0	0	1	1	1	1	0,5	0	0	0	0

Biodiversitate	Protejarea și îmbunătățirea condițiilor și funcțiilor ecosistemelor terestre și acvatice împotriva degradării antropogene, fragmentării habitatelor și defrișării	-1	NA	NA	NA	NA	0	1	0	0	0,5	0	0,5
	Conservarea diversității naturale de faună și floră și habitate în zonele protejate și în ariile potențiale Natura 2000	-0,5	NA	NA	NA	NA	0,5	1	-1	2	2	1	NA

		0,5	1	1	1	-1	1	1	0,5	0	-0,5	1	0,5	1
	Reducerea generării de deșeuri, creșterea recuperării acestora și facilitarea reciclării tuturor deșeurilor													
Patrimoniul peisagistic și cultural	Asigurarea protecției peisajului natural și cultural prin revitalizarea zonelor industriale dezafectate și protejarea habitatelor naturale față de fragmentarea cauzată de coridoarele de trafic	-1	NA	NA	NA	0,5	1	1	1	1	0	0	0,5	1

	1	NA	NA	NA	NA	NA	1	1	0	2	1	-1	1	0,5	1
Conservarea, protejarea și reabilitarea zonei de coastă din România de la Marea Neagră asigurându-se protecția moștenirii culturale (incluzând ecosistemele terestre și acvatice) și culturale în vederea realizării dezvoltării durabile a regiunii	1	NA	1	1	1	1	0,5	1	1	0	0	0,5	1	0	0
Eficiența energetică și sursele regenerabile de energie	1	NA	1	1	1	1	0,5	1	1	0	0	0,5	1	0	0
Facilitarea generării de energie din resurse regenerabile	NA	NA	NA	NA	NA	NA	1	0	1	0	0	1	NA	NA	NA
Conștientizarea aspectelor de mediu	1	2	1	1	1	1	1	1	1	2	1,5	1	1	1	1,5
Îmbunătățirea comportamentului responsabil față de mediu al sectorului guvernamental, privat și public prin promovarea	1	2	1	1	1	1	1	1	1	2	1,5	1	1	1	1,5

Raportul SEA pentru POR identifică mai ales efecte pozitive și neutre asupra mediului în urma implementării programului. În ceea ce privește efectele negative asupra mediului care ar putea apărea drept consecințe ale investițiilor specifice prevăzute în program, raportul furnizează o serie de măsuri preconizate pentru a le preveni, reduce sau chiar contracara. Considerațiile de mediu au fost luate în calcul în cadrul Programului. Toate efectele implementării POR asupra componentelor de mediu vor fi monitorizate strict prin intermediul unui set de indicatori care a fost propus și care va fi introdus în cadrul monitorizării de ansamblu a programului.

Raportul de Mediu a adus recomandări utile care au fost luate în considerare în versiunea finală a POR. De asemenea, recomandările specifice privind criteriile de selecție a proiectelor și procedura EIA vor fi complet respectate în implementarea proiectelor.

Principalele recomandări propuse de Raportul de Mediu pe baza evaluării domeniilor majore de intervenție și modul în care au fost luate în considerare în îmbunătățirea POR / sau a altor documente conexe sunt prezentate în tabelul de mai jos:

Recomandări	Modul în care au fost luate în considerare în cadrul POR sau al altor documente conexe
Accentuarea legăturii cu obiectivele de dezvoltare durabilă identificate în Strategia UE pentru Dezvoltare Durabilă (Gothenburg 2001 și reînnoită la Bruxelles 2006) și Strategia națională pentru dezvoltarea durabilă (România 1999)	Au fost introduse noi referințe în POR care afirmă că toate prioritățile propuse de POR sunt conforme cu strategia de la Lisabona reînnoită – luând în considerare Strategia Gothenburg 2001 (pag. 9), și cu prevederile obiectivelor de dezvoltare durabilă identificate în Strategia României pentru dezvoltare durabilă, 1999 (pag. 156)
Modificarea POR luându-se în calcul impactul potențial al turismului asupra patrimoniului natural și cultural și referirea la acțiunile întreprinse pentru asigurarea dezvoltării durabile a turismului	Se afirmă în POR că dezvoltarea turismului trebuie să țină cont de principiul dezvoltării durabile, în ceea ce privește conservarea patrimoniului natural și cultural, precum și reducerea presiunii umane asupra mediului. Presiunea umană asupra mediului poate fi controlată mai ales în acele regiuni care beneficiază de un patrimoniu natural deosebit, pentru asigurarea capitalizării acestuia în mod durabil și distribuirea activităților turistice în mod echilibrat din punct de vedere spațial
Întărirea și extinderea analizei situației mediului în general și în particular în ceea ce privește sprijinul primit de fiecare regiune în cadrul POR (furnizarea de recomandări)	Analiza privind mediul din POR a fost extinsă și îmbunătățită conform recomandărilor SEA: capitolul general care identifica principalele caracteristici ale situației mediului în România a fost îmbunătățit și actualizat și a fost introdusă o imagine sintetică, mai cuprinzătoare privind

Recomandări	Modul în care au fost luate în considerare în cadrul POR sau al altor documente conexe
	mediul la nivel regional, elaborată pe baza unui model furnizat de expertul SEA
Completarea și modificarea obiectivelor globale și specifice pentru sublinierea dezvoltării durabile	Atât în conținutul obiectivului global cât și în obiectivele specifice (acolo unde era cazul), au fost operate modificări pentru asigurarea unei abordări care respectă mediul și a unei dezvoltări durabile prin implementarea POR
Modificarea formulării unora din domeniile majore de intervenție pentru accentuarea progresului potențial către dezvoltarea durabilă prin acțiunile prevăzute	S-au făcut modificările cerute în ceea ce privește formularea domeniilor majore de intervenție
Integrarea evaluării de mediu propusă pentru proiecte în sistemul general de evaluare și selectare a proiectelor	Evaluarea impactului asupra mediului (acolo unde este necesar) în cazul proiectelor implementate în cadrul POR va reprezenta un criteriu de selecție în Programul Complement
Integrarea indicatorilor de mediu propuși în sistemul general de monitorizare a impactului implementării POR	Lista de indicatori propuși de expertul SEA a fost adaptată și agreată împreună cu AM POR și Ministerul Mediului și Gospodăririi Apelor și va fi introdusă în sistemul general de monitorizare al POR
Publicarea rezultatelor monitorizării în mod periodic (cel puțin o dată pe an);	Rezultatele implementării POR (inclusiv evoluția indicatorilor de mediu) vor fi publicate cel puțin o dată pe an (raportul anual).
<p>Proiectele trebuie analizate în raport cu EIA și în cazul în care se efectuează EIA, trebuie acordată o atenție deosebită atenuării oricăror efecte negative asupra Natura2000, fragmentării peisajului și dezvoltărilor de tip green-field (investiții inițiale);</p> <ul style="list-style-type: none"> - Toate proiectele de dezvoltare turistică trebuie să facă obiectul unei EIA pentru a permite găsirea de soluții alternative la efectele dăunătoare asupra mediului (ex. în cadrul dezvoltării proiectului „Super schi în Carpați”) 	Evaluarea impactului proiectelor implementate în cadrul POR asupra mediului (atunci când este necesară) va reprezenta un criteriu de selecție în Programul Complement

Recomandări	Modul în care au fost luate în considerare în cadrul POR sau al altor documente conexe
<p>Pentru facilitarea integrării aspectelor de mediu în operațiunile sprijinite de POR, este recomandată integrarea criteriilor de mediu în cadrul sistemului general de selecție ca și a indicatorilor de monitorizare a mediului propuși în acest raport.</p>	<p>Lista cu indicatorii de mediu va fi introdusă în sistemul general de evaluare a POR iar EIA va reprezenta un criteriu de selecție pentru investițiile care ar putea afecta mediul</p>
<p>Implicarea Ministerului Mediului și Gospodării Apelor în discuțiile privind sistemul general de monitorizare și în special modalitatea de integrare a aspectelor de mediu în sistemul general înainte de lansarea acestuia</p>	<p>Ministerul Mediului și Gospodării Apelor a fost implicat încă de la început în procesul SEA (inclusiv formularea indicatorilor de mediu și procesul de monitorizare a acestora) și va fi consultat în legătură cu toate aspectele de mediu privind POR</p>
<p>Axa prioritară 3 – DMI 1/2</p> <p>Promovarea restaurării centrelor industriale dezafectate în scopul protejării naturii și habitatelor, corelarea afacerilor cu transportul în comun și promovarea reciclării și reutilizării deșeurilor (de ex. deșeurile din construcții), refacerea centrelor industriale poluante în vederea curățării solului contaminat, măsuri de reducere a zgomotului și vibrațiilor în timpul lucrărilor de construcții și renovare.</p> <p>Sunt așteptate efecte pozitive semnificative. Impactul poate crește dacă sunt aplicate principiile BAT, dacă centrele industriale reabilite vor fi utilizate pentru alte scopuri comerciale și / sau sociale (de exemplu parcuri industriale), dacă eco-serviciile vor fi stimulate prin diferite acțiuni legale, financiare sau prin alți stimulenți și dacă este asigurată implicarea publicului și a ONG-urilor.</p>	<p>Recomandările SEA pentru Axa prioritară 3 „Sprijinirea dezvoltării mediului de afaceri regional și local” au fost luate în considerare la nivelul Programului Complement și reabilitarea centrelor industriale este încurajată din moment ce facilitează protecția mediului. Ca rezultat, au fost introduse noi activități eligibile: curățarea zonelor industriale poluate neutilizate și îmbunătățirea solului, decontaminarea zonelor/solului; activități depoluante; transportarea și depozitarea deșeurilor periculoase și a substanțelor toxice;</p>
<p>Axa prioritară 4 – DMI 1</p> <p>Efectul pozitiv al implementării acestui DMI poate fi întărit prin utilizarea și instalarea de echipamente demonstrative pentru generarea de energie din surse regenerabile, susținerea și întărirea accesului la rețelele de transport în comun, sprijin pentru crearea de sisteme</p>	<p>Toate proiectele trebuie să respecte legislația națională din domeniul protecției mediului. Dezvoltarea durabilă a turismului trebuie realizată în conformitate cu planurile spațiale care stabilesc nivelul de protecție pentru obiectivul propus spre reabilitare. De asemenea vor fi finanțate proiecte care implementează soluții care respectă mediul</p>

Recomandări	Modul în care au fost luate în considerare în cadrul POR sau al altor documente conexe
de colectare a deșeurilor în parcuri și zone protejate și diferite măsuri de economisire a energiei (cum ar fi senzorii).	cum ar fi: utilizarea de materiale ecologice, sursele de energie non-convenționale, dotări cu un consum de energie/apă eficient, dezvoltarea spațiilor verzi, promovarea și diseminarea unui stil de viață care respectă mediul, conservarea patrimoniului cultural
<p>Axa prioritară 5</p> <p>Creșterea accesului la transporturile în comun pentru diferite grupuri sociale și mai ales cele defavorizate va facilita integrarea în societate și reducerea efectelor asupra mediului rezultate din lipsa de educație și lipsa accesului la servicii sociale și publice (cum ar fi rețelele de apă și de colectare a deșeurilor) precum și la o mai bună alimentație și la tehnologii.</p>	Această recomandare este luată în considerare în cadrul criteriilor de selecție din Programul Complement, care prevăd că proiectele finanțate în acest DMI trebuie să abordeze în mod integrat aspecte legate de reabilitarea zonei urbane, prin îmbunătățirea transportului urban în comun, rezolvarea problemelor grupurilor sociale și regenerarea infrastructurii urbane (străzi, parcuri etc.), luând în considerare normele de mediu.

4. MODUL ÎN CARE AU FOST LUATE ÎN CONSIDERARE OPINIA PUBLICĂ ȘI OPINIA AUTORITĂȚILOR RELEVANTE EXPRIMATE ÎN CADRUL PROCESULUI DE CONSULTARE

Raportul de mediu a fost pregătit cu sprijinul experților cheie PHARE SEA, în consultare strânsă cu reprezentanții grupului de lucru privind SEA. Consultarea cu alte autorități relevante (ministere sau institute) a avut loc prin intermediul grupului de lucru.

Documentul POR precum și Raportul de Mediu și metodologia SEA au fost puse la dispoziția tuturor actorilor implicați prin intermediul site-ului internet al MIE –www.mie.ro și s-a acordat un termen adecvat de timp pentru înaintarea observațiilor și a sugestiilor. Din martie 2006, prima versiune și apoi următoarele versiuni ale POR au fost făcute publice pe site-ul MIE, atât în limba română cât și în engleză.

Conform legislației specifice la nivel național privind procesul SEA, s-a organizat o dezbatere publică în data de 18 ianuarie 2007, anunțul acestei întâlniri fiind publicat în presă și pe site-ul MIE cu 45 de zile înainte.

Nu s-a primit niciun comentariu din partea opiniei publice pe marginea Raportului de Mediu și a POR de-a lungul procesului de consultare. Autoritățile relevante și-au exprimat opinia și au formulat comentarii privind Raportul de Mediu în cadrul activității grupului de lucru, astfel încât versiunea finală conținea deja contribuția acestora. Observațiile, întrebările și opiniile prezentate de către participanții la dezbaterile publice precum și răspunsurile furnizate de AM POR sunt disponibile în tabelul de mai jos:

Nume / Organizație	Întrebare / Comentariu	Răspuns / Cum a fost luat în considerare în POR
Liliana Sitaru Ministerul Transporturilor	Modalitatea concretă de monitorizare a indicatorilor de mediu	Valorile inițiale vor fi furnizate de Ministerul Mediului (prin direcțiile sale specializate), iar valorile intermediare și finale vor fi obținute prin sistemele de monitorizare a proiectelor care au parcurs procedura EIA procedure (pentru care beneficiarii au obligația de a urmări intensitatea efectelor generate de proiect asupra componentelor de mediu afectate).
Claudia Jianu / ONG Terra Mileniul III	Proiectele legate de aspecte privind managementul apei sunt eligibile în cadrul POR?	Proiectele legate de aspecte privind managementul apei sunt eligibile în cadrul POS Mediu.
Claudia Jianu / ONG Terra Mileniul III	Modalitatea concretă de evitare a suprapunerilor și de asigurare a corelării între diferitele programe finanțate în cadrul fondurilor structurale și dacă și cum este informat publicul larg asupra acestor aspecte.	Aspectele legate de posibile suprapuneri între programe au fost clarificate pe parcursul procesului de elaborare a acestor documente, atât prin întâlniri bilaterale cât și generale între instituțiile implicate și sub coordonarea MFP. Fiecare program finanțat din fonduri comunitare este publicat pe pagina de internet a instituției cu rol de autoritate de management. Fiecare program conține o secțiune care explică complementaritatea cu celelalte PO care finanțează aceleași domenii. Publicul larg a fost informat atât prin întâlniri și conferințe pe întreg teritoriul țării cât și prin publicarea de anunțuri în presă și pe pagina de internet privind elaborarea programelor.
Claudia Jianu / ONG Terra Mileniul III	A solicitat informații asupra componenței Comitetului de Monitorizare și a întregat dacă ONG-urile sunt reprezentate în această structură.	Structura Comitetului de Monitorizare este în curs de discutare, dar va include cu siguranță reprezentanți ai ONG-urilor.
Emilia Niciu / Institutul pentru Sănătate Publică, București	S-a subliniat necesitatea de introducere a unor măsuri de protecție în faza de construcții a diferitelor proiecte, fază care poate avea un impact negativ asupra sănătății umane.	Această solicitare va fi tratată în cadrul procedurii EIA – autoritatea de mediu care eliberează avizul EIA va introduce condiții specifice. Va fi inclusă în programul de monitorizare a POR o măsură de control privind respectarea acestor condiții, în cadrul controalelor la fața locului realizate la nivel de proiect de OI.
Mariana Ghineraru / Consultant independent	S-a prezentat situația siturilor industriale abandonate, caracterizate prin poluare istorică (100 de ani), pentru care poluatorul nu mai poate fi identificat,	Rezolvarea acestei probleme presupune o serie de competențe de specialitate și expertiză în domeniul mediului (sunt necesare o serie de studii de specialitate pentru identificarea poluării, tratarea etc). În plus, fondurile destinate agenților economici pentru rezolvarea acestei probleme ar fi

Nume / Organizație	Întrebare / Comentariu	Răspuns / Cum a fost luat în considerare în POR
	<p>pentru a plăti pentru curățarea acestor situri. Agenții economici, noii proprietari ai acestor platforme, ar trebui să investească tot profitul obținut și să riște falimentul pentru a putea curăța aceste zone. În prezent, niciun program finanțat din fonduri structurale sau din alte surse nu prevede că astfel de activități sunt eligibile. Se propune includerea ca activități eligibile în cadrul POR.</p>	<p>limitate conform reglementărilor specifice ajutorului de stat. Totuși, această propunere va fi înaintată în mod oficial MIE spre analiză și luarea unei decizii.</p>
<p>Ileana Vasilescu / Ministerul Mediului și Gospodăririi Apei, Departament Ape</p>	<p>Pentru unele componente de mediu, indicatorii de monitorizare sunt aceeași.</p>	<p>Pentru a se evita congestionarea sistemului cu indicatori, aceștia au fost adaptați pentru a răspunde mai multor obiective.</p>
<p>Cristina Popa Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei</p>	<p>Ca reprezentant al AM POS DRU în cadrul grupului de lucru SEA POR, consideră că formatul și conținutul Raportului de Mediu sunt adecvate iar procedura urmată respectă HG 1076/2004.</p>	
<p>Cornel Stefan Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale</p>	<p>În afară de numărul de situri Natura 2000, ar fi utilă includerea unor informații privind gradul și dimensiunea zonelor afectate.</p>	<p>Lista cu siturile Natura 2000 nu este încă finalizată. Totuși informațiile solicitate vor fi monitorizate prin sistemul de monitorizare.</p>

5. ALTERNATIVE

Prin legislația aplicabilă – atât Directiva (2001/42/EC) cât și Hotărârea de Guvern (1076/2004) – se prevede ca în cadrul SEA să se țină seama de alternativele rezonabile ale programului.

În cadrul procesului SEA au fost analizate următoarele alternative ale POR:

- **Zero alternative** – nu se implementează POR

- **Prima alternativă** versiunea POR elaborată în aprilie 2006
- **A doua alternativă** versiunea POR elaborată în mai 2006
- **A treia alternativă** versiunea POR elaborată în octombrie/noiembrie 2006.

Principala diferență între aceste alternative constă în definirea obiectivelor, axelor prioritare și domeniilor majore de intervenție.

Prima alternativă, versiunea POR elaborată în aprilie 2006 se baza pe următoarea abordare strategică:

„accelerarea creșterii economice a regiunilor din România, cu prioritate pentru regiunile rămase în urmă, astfel încât, până la sfârșitul perioadei de programare, disparitățile între regiunile cele mai prospere și cele mai puțin dezvoltate, în termeni de dezvoltare a infrastructurii și mediu de afaceri, abordate de acest program, să scadă”.

Obiectivele specifice ale POR erau formulate astfel:

- Îmbunătățirea nivelului general de atractivitate și accesibilitate al regiunilor
- Creșterea competitivității regiunilor ca locații pentru afaceri
- Valorificarea potențialului turistic, istoric și cultural al regiunilor și creșterea contribuțiilor acestor domenii la dezvoltarea regiunilor
- Creșterea rolului socio-economic al centrelor urbane.

Dezvoltarea echilibrată a tuturor județelor și regiunilor a fost prevăzută printr-o abordare integrată, bazată pe combinarea investițiilor publice în infrastructura locală, politici active de stimulare a activităților comerciale și sprijinirea valorificării resurselor locale, prin intermediul următoarelor axe prioritare:

- Îmbunătățirea infrastructurii publice regionale și locale
- Întărirea mediului de afaceri regional și local
- Dezvoltarea turismului regional și local
- Dezvoltarea urnabă durabilă
- Asistența tehnică

A doua alternativă, versiunea POR elaborată în mai 2006 urmărea aceeași abordare strategică ca versiunea din aprilie, dar au fost introduse fragmente suplimentare pentru îmbunătățirea strategiei și argumentelor axelor prioritare. De asemenea s-au făcut și unele modificări la nivelul axei prioritare 1:

- Se stabiliseră 5 priorități specifice, în afară de prioritatea de asistență tehnică: (1) Îmbunătățirea infrastructurii de transport regionale și locale; (2) Îmbunătățirea infrastructurii sociale; (3) Întărirea mediului de afaceri regional și local; (4) Dezvoltarea turismului regional și local; (5) Sprijin pentru dezvoltarea urbană durabilă. Axa prioritară 3 conținea 2 domenii majore de intervenție: Dezvoltarea structurilor de sprijinire a afacerilor și Sprijin pentru crearea și dezvoltarea microîntreprinderilor.

În urma consultărilor cu partenerii și a acordurilor instituționale, operațiunea indicativă prevăzută în Axa prioritară privind mediul de afaceri legată de **Reabilitarea platformelor**

industriale a fost exclusă din această versiune, chiar dacă reprezenta o componentă pozitivă din punct de vedere al mediului.

A treia alternativă elaborată în octombrie/noiembrie 2006 conținea schimbări și îmbunătățiri majore, fiind pregătită în urma consultărilor cu partenerii implicați.

Strategia va acorda prioritate regiunilor rămase în urmă și zonelor mai puțin dezvoltate din regiunile mai prospere. Scopul este de a aloca fonduri pentru acele domenii de intervenție și operațiuni care au o influență puternică și directă asupra dezvoltării regionale și locale, mai precis:

- Creșterea competitivității regiunilor ca locații pentru afaceri
- Sprijin pentru infrastructura economică și socială la nivel regional/local
- Reabilitarea centrelor urbane.

Reabilitarea centrelor industriale a fost reintrodusă și a devenit domeniu major de intervenție în cadrul Axei prioritare 3. Reabilitarea acestor zone industriale sprijină nu numai îmbunătățirea calității mediului dar furnizează și condiții mai bune pentru noi investiții datorită infrastructurii, care necesită numai îmbunătățiri și nu o reînnoire completă.

Corelată cu alte activități, reabilitarea centrelor industriale se va referi la zone industriale abandonate/dezafectate sau insuficient utilizate care au fost în prealabil incluse într-un program de diminuare a poluării mediului (ex. PO Mediu) și se va axa pe reducerea și reciclarea deșeurilor existente în aceste locații și includerea lor în circuitul economic, mai precis punerea lor la dispoziția companiilor interesate de astfel de locații, adecvate pentru dezvoltarea de afaceri, inclusiv crearea de parcuri industriale și tehnologice etc.

Comparația între cele trei versiuni ale POR duce la concluzia că versiunile POR din octombrie/noiembrie pot avea mai multe efecte pozitive pentru mediu decât versiunea din ianuarie din moment ce:

- Are un DMI suplimentar „Reabilitarea centrelor industriale” în Axa prioritară „Întărirea mediului de afaceri regional și local”
- Acest DMI include și corespunde priorităților stabilite în liniile directoare pentru FS
- Permite o mai bună integrare a dezvoltării durabile și a mediului în POR.

Experții cheie au luat în considerare următoarea abordare în analiza alternativelor POR: în cazul programării pentru Fonduri Structurale, programele operaționale sunt programe cu „o singură variantă” și alternativa zero (fără POR) este o alternativă „din oficiu” la documentul de programare. Situația fără program a fost analizată în Raportul de Mediu și a arătat că alternativa în care nu ar exista POR ar conduce la deteriorarea în continuare a situației mediului și astfel, lipsa de acțiune ar putea avea efecte negative semnificative asupra mediului. Așadar analiza se concentrează în continuare nu pe alternativele POR ci pe variantele și posibilele îmbunătățiri ale efectelor asupra mediului ale componentelor POR, cum ar fi obiectivele, axele prioritare și domeniile majore de intervenție (DMI).

Analiza a urmat Manualul CE pentru „Implementarea Directivei 2001/42 privind evaluarea efectelor planurilor și programelor asupra mediului”, care furnizează cele mai clare

explicații asupra modului de abordare a variantelor în procesul de elaborare a planului sau programului. Abordarea prezentată în manual a permis echipei SEA, datorită procesului de programare și timpului disponibil, să se concentreze pe program ca fiind singura versiune și să lucreze la opțiuni pentru nivelele interne ale procesului de programare.

În cazul programelor operaționale, alternativele au fost discutate în timpul elaborării POR. Echipa SEA a evaluat **obiectivele alternative, axele prioritare** (cu excepția Axei prioritare privind asistența tehnică) și **domeniile prioritare de intervenție** prevăzute în versiunea de lucru a POR și a formulat recomandări pentru alegerea formulării optime a acestora (din punct de vedere al mediului).

6. MĂSURI DE MONITORIZARE

Sistemul de monitorizare a mediului este un proces vital în orice plan strategic sau program. Contribuie nu numai la urmărirea corectă a considerațiilor de mediu identificate de evaluarea ex-ante, ci și la semnalizarea potențialelor probleme care rezultă din proiectele propuse și care nu au fost identificate în cadrul procesului de evaluare ex-ante (atât SEA cât și EIA) și va permite o implementare promptă a măsurilor de corectare.

Monitorizarea mediului este necesară pentru fazele de construcții și fazele operaționale ale proiectelor finanțate prin POR. Obiectivele principale ale monitorizării mediului sunt:

- evaluarea schimbărilor în condițiile de mediu rezultate din proiecte,
- monitorizarea implementării efective a măsurilor de atenuare,
- avertizarea în cazul deteriorărilor semnificative ale calității mediului (dacă se datorează realizării POR) în vederea unor acțiuni viitoare de prevenire,
- monitorizarea efectelor asupra mediului ale întregului program.

Se consideră în general că monitorizarea indicatorilor de mediu la nivel național sau regional face dificilă diferențierea între impactul de mediu al POR și impactul alor activități/intervenții (ex. proiecte finanțate din alte surse decât POR).

Monitorizarea efectelor semnificative asupra mediului va face parte din abordarea sistemului de monitorizare a factorilor de mediu din România. Cele două principii care orientează abordarea monitorizării sunt:

- Necesitatea de a avea o abordare simplă dar robustă, ușor de utilizat;
- Necesitatea unei abordări colective a tuturor partenerilor implicați în implementarea programului.

Actorii implicați în monitorizarea factorilor și efectelor de mediu cuprind: beneficiarii finali ai proiectelor finanțate prin POR, Organismele Intermediare (Agențiile de Dezvoltare Regională), Autoritatea de Management pentru POR, Ministerul Mediului și Gospodăririi Apelor.

Este astfel important ca monitorizarea efectelor semnificative asupra mediului să facă parte din cadrul de monitorizare de ansamblu, pentru a se asigura gestionarea procesului de informare și de revizuire a deciziilor și pentru a face cât mai eficientă colectarea datelor.

Sistemul de monitorizare va lua în considerare obiectivele de mediu relevante specificate în Raportul de Mediu. Aceste obiective reprezintă domenii și teme care pot fi substanțial influențate de implementarea POR.

În conformitate cu recomandările SEA, pentru monitorizarea măsurii în care POR afectează mediul, se va utiliza câte un indicator de mediu pentru fiecare obiectiv de mediu relevant. Indicatorii de monitorizare vor fi utilizați pentru urmărirea efectelor asupra mediului pe baza caracteristicilor proiectelor selectate pentru finanțare. Obiectivele de mediu utilizate în cadrul evaluării și selectării proiectelor vor fi utilizate mai departe în monitorizarea proiectului. Prin monitorizarea și rezumarea rezultatelor unui proiect, va fi posibilă estimarea efectului de ansamblu asupra mediului din punct de vedere al obiectivelor de mediu pertinente.

Datele de monitorizare a efectelor POR asupra mediului vor fi furnizate de către responsabilii proiectului odată cu rapoartele proiectului la sfârșitul implementării proiectului. Autoritatea de Management va solicita date cel puțin la sfârșitul fiecărui proiect implementat. Datele privind mediul trebuie rezumate și interpretate în rapoartele de evaluare intermediară și ex-post într-un capitol separat, care se va baza pe rezultatele SEA, secțiunea de mediu și sistemele de monitorizare.

Pe baza recomandărilor SEA, măsurile preconizate pentru monitorizarea efectelor POR sunt prezentate în tabelul de mai jos:

Măsură de monitorizare	Termen	Organism responsabil
<i>Măsură luată înainte de aprobarea POR</i>		
Integrarea indicatorilor de mediu propuși în sistemul global de monitorizare a impactului implementării POR	Acțiune corelată cu dezvoltarea SMIS / procedurii de monitorizare pentru POR	Ministerul Finanțelor Publice / Autoritatea de Management
Corelarea sistemului de monitorizare cu sistemul de evaluare și selectare a proiectelor, folosind criteriile de mediu	(Corelare în cadrul procedurilor de monitorizare și selecție a proiectelor / ghiduri pentru candidați)	Autoritatea de Management
Implicarea Ministerului Mediului și Gospodăririi Apelor în discuții despre sistemul general de monitorizare și în special modul de includere a problemelor de mediu în sistemul general înainte de lansarea acestuia	Ministerul Mediului și Gospodăririi Apelor a fost implicat de la început în procesul de SEA (inclusiv formularea indicatorilor de mediu și procesul de monitorizare a acestora) și va fi consultat pentru toate problemele de mediu legate de POR	Autoritatea de Management
Asigurarea unui personal suficient și a capacităților profesionale suficiente pentru domeniile de mediu	Formarea continuă a personalului	Autoritatea de Management / Organism Intermediar

în cadrul monitorizării POR		
Asigurarea informării suficiente a candidaților asupra problemelor de mediu și posibilele legături dintre propunerile de proiect și mediu	- Elaborarea și diseminarea ghidurilor pentru candidați – corelată cu organizarea de licitații - Campanii de informare - Linii directe pentru beneficiari	Autoritatea de Management / Organisme Intermediar
Măsură luată în timpul implementării POR		
Examinarea rezultatelor monitorizării adică revizuirea modificărilor intervenite în cazul indicatorilor de mediu. Inițierea pașilor respectivi în cazul identificării unui impact de mediu negativ al POR	În mod regulat	Autoritatea de Management / Organism Intermediar
Monitorizarea indicatorilor de mediu (mai ales pe baza agregării datelor de la nivel de proiect)	Conform termenelor stabilite în procedura de monitorizare și raportare a POR	Autoritatea de Management / Organism Intermediar
Publicarea periodică a rezultatelor monitorizării (cel puțin o dată pe an);	Anual, după aprobarea Raportului de implementare a POR pentru defășurarea operațiunilor finanțate Evaluarea ex-post pentru ansamblul efectelor de mediu ale POR (2015)	Autoritatea de Management / Organisme Intermediar

Raportarea pe aspecte de monitorizare a mediului trebuie făcută în conformitate cu procedurile de monitorizare existente și instrumentele stabilite prin legislație. Colectarea de date privind mediul se va baza într-o cât mai mare măsură pe Sistemul Informatic Unic de Management care permite agregarea de jos în sus a indicatorilor de rezultat privind mediul la nivel de proiect. În plus, informațiile statistice relevante (Raportul de Mediu de Stat, Anuarul Statistic al României) vor fi utilizate de fiecare dată când este necesar.

Conform art. 27, alineat 3 din Hotărârea de Guvern 1076 / 2004, Autoritatea de Management pentru POR va transmite anual autorității de mediu competente, respectiv Direcției Generale Evaluare Impact și Controlul Poluării (MMGA), un raport privind rezultatele măsurilor de monitorizare prezentate mai sus. Acest raport va fi compilat pe baza programului de monitorizare POR existent și a Raportului Anual de Implementare POR.

7. REZUMAT NON-TEHNIC

Programul Operațional Regional pentru perioada 2007-2013 (denumit în continuare POR) este un document întocmit în vederea accesului la sursele financiare ale UE și distribuirii acestora în domeniul dezvoltării regionale.

POR este elaborat de Ministerul Integrării Europene din România (denumit în continuare Autoritatea de Management) în conformitate cu prioritatea tematică identificată prin Cadrul Național Strategic de Referință, cu scopul de a „promova o dezvoltare teritorială echilibrată”. POR stabilește obiectivele, axele prioritare și domeniile majore de intervenție în care va fi posibilă depunerea de cereri de proiecte pentru cofinanțare din Fondul European de Coeziune.

POR este unul dintre cele patru programe operaționale sectoriale analizate în baza procedurii de evaluare strategică de mediu (denumită în continuare SEA), potrivit Hotărârii de Guvern nr. 1076/8.07.2004 privind instituirea procedurii de evaluare de mediu a anumitor planuri și programe (MO nr. 707/5.08.2004) (denumită în continuare HG1076/2004 privind SEA). Conținutul și domeniul de aplicare a evaluării au fost determinate în cadrul reuniunii de încadrare a grupului de lucru creat de Autoritatea de Management în vederea realizării SEA.

Reuniunea de încadrare a avut loc pe data de 11 septembrie 2006 iar procesul verbal al acesteia a fost consemnat în Anexa 1 conținând lista participanților atașată la Anexa 2 a acestui raport.

Procesul de evaluare a început după luarea deciziei în cadrul reuniunii de încadrare. De la începerea proiectului a fost elaborată o versiune de lucru a POR în aprilie 2006, care a fost pusă la dispoziția echipei SEA, iar procesul a continuat simultan cu amendamentele la POR introduse de Autoritatea de Management în urma consultărilor cu factorii de interes și a recomandărilor evaluării ex ante. La sfârșitul lunii octombrie, Autoritatea de Management a furnizat cea de-a doua versiune proiect a raportului, cu câteva modificări. Proiectul de raport de mediu reflectă această ultimă versiune a POR.

Raportul de mediu preliminar a fost finalizat în data de 16 noiembrie, a fost elaborat pentru versiunea POR din aprilie și include modificări ale versiunii din noiembrie 2006. POR și raportul preliminar de mediu au fost puse la dispoziția publicului spre consultare la sfârșitul lunii noiembrie 2006. În baza cererii Ministerului de Finanțe, care a dorit să se asigure că SEA ia în considerare variantele alternative, o altă variantă proiect/versiune a POR a fost supusă evaluării echipei SEA în data de 19 ianuarie 2007. Și aceasta a fost inclusă în versiunea finală a raportului de mediu.

Toate părțile POR au fost evaluate în baza procedurii SEA. Concluziile și recomandările experților s-au bazat pe documente naționale și internaționale relevante pentru POR, inclusiv proiectele de program complement elaborate de Autoritatea de Management. Cadrul de referință de bază pentru desfășurarea SEA a constatat într-un set de obiective de mediu relevante avizate în cadrul reuniunii de încadrare din septembrie menționată mai sus. Obiectivele au fost formulate pe baza analizării documentelor strategice naționale și internaționale relevante (strategii, planuri și programe) și a stadiului actual al problemelor de mediu legate de natura și prioritățile POR. Setul final de obiective de mediu relevante a inclus și aspectele de sănătate umană relevante și aspectele specifice legate de protecția naturii și biodiversității (în cadrul Natura 2000).

Pe baza setului de obiective de mediu relevante, echipa SEA a evaluat secțiunile POR și a propus, printre altele:

- sublinierea legăturii cu obiectivele de dezvoltare durabilă identificate prin Strategia UE privind Dezvoltarea Durabilă (Gothenburg 2001, reînnoită la Bruxelles 2006) și Strategia de Dezvoltare Durabilă a României (1999);
- întărirea necesității de a sprijini transportul public ca o condiție prealabilă pentru dezvoltarea durabilă a transporturilor;
- modificarea POR cu un impact posibil al turismului asupra patrimoniului natural și cultural și realizarea unei legături cu acțiunile întreprinse la nivel de țară pentru asigurarea dezvoltării durabile a turismului;
- întărirea și extinderea analizei situației de mediu în general și a situației din fiecare regiune sprijinită prin POR (furnizarea de recomandări detaliate);
- completarea analizei SWOT cu aspecte de mediu;
- completarea și modificarea obiectivelor globale și specifice pentru promovarea dezvoltării durabile;
- modificarea formulării unora dintre domeniile majore de intervenție pentru consolidarea progresului potențial al acțiunilor prevăzute înspre dezvoltarea durabilă.

POR conține o serie de axe prioritare descrise în domeniile majore de intervenție detaliate, care reprezintă partea cea mai importantă a POR din punctul de vedere al evaluării posibilului impact negativ și posibilelor beneficii pentru mediu ale acestuia. Evaluarea a fost realizată pentru fiecare domeniu major de intervenție (cu excepția Axei Prioritare de Asistență Tehnică) și s-a bazat pe analiza conformității cu obiectivele de mediu relevante în sensul de a se observa dacă și cum domeniile de intervenție pot afecta pozitiv sau negativ atingerea viitoare a obiectivelor de mediu relevante în România.

Pe baza acestei evaluări, echipa SEA a elaborat propuneri de implementare și modificare a priorităților domeniilor de intervenție și a sugerat condițiile pentru implementarea acestora.

Un alt rezultat important al evaluării a fost propunerea de monitorizare a efectelor implementării POR asupra mediului și propunerea de dezvoltare a unui sistem de selecție de mediu care va ajuta la evaluarea performanței de mediu a proiectelor propuse spre finanțare în cadrul POR. Se anticipează că integrarea criteriilor de mediu și a indicatorilor de monitorizare în sistemul general de implementare și monitorizare a POR va permite concentrarea sprijinului din partea fondurilor UE asupra acestor activități, ceea ce va genera efecte pozitive asupra mediului și va minimiza efectele adverse.

Principalele concluzii ale analizei

Evaluarea a avut loc pentru două versiuni ale POR: una din 2005 și una din aprilie 2006. Versiunea din aprilie 2006 Axa prioritară 3: „Întărirea mediului de afaceri regional și local” include un Domeniu major de intervenție suplimentar numit „Reabilitarea platformelor industriale”, care nu exista în versiunea din 2005.

În urma analizei DMI „Reabilitarea platformelor industriale” reiese că această intervenție va avea efecte pozitive semnificative asupra mediului iar prin adăugarea ei se îmbunătățește echilibrul general al efectelor pozitive și negative ale POR asupra mediului.

Prin compararea ambelor versiuni ale POR s-a ajuns la concluzia că versiunea din 2006 va avea probabil mai multe efecte pozitive asupra mediului decât cea din 2005, deoarece:

- are un DMI suplimentar „Reabilitarea platformelor industriale” în cadrul Axei prioritare 3
- acest DMI reflectă și corespunde priorităților sugerate în ghidul pentru Fonduri Structurale
- facilitează o mai bună integrare a dezvoltării durabile și cerințelor de protecție a mediului în POR.

Pe baza analizei stării mediului în România, axată pe cele mai importante aspecte de mediu și probleme legate de dezvoltarea regională, echipa SEA a propus înlocuirea termenului „creștere economică” cu termenul “dezvoltare economică” în cadrul obiectivului global. Opinia experților de mediu este că termenul creștere economică nu reprezintă un concept durabil, referitor la mediu, având în vedere că majoritatea resurselor naturale utilizate în dezvoltarea economică sunt finite.

Astfel, „creșterea economică” nu este un termen acceptabil în procesul de dezvoltare durabilă. Echipa SEA a recomandat includerea termenului durabil în conceptele de dezvoltare a afacerilor și regiunilor. Aceleași modificări au fost propuse și pentru Axele prioritare 3 și 4.

În timpul evaluării s-a ajuns la concluzia că implementarea obiectivelor și a axelor prioritare ale POR va avea efecte semnificative asupra mediului. În urma implementării proiectelor care se vor derula în baza POR se preconizează obținerea în principal a unor efecte neutre și pozitive. În cadrul axelor prioritare 1 și 3 se anticipează și câteva efecte negative semnificative.

Au fost sugerate următoarele modificări ale DMI:

DMI 3.1: Dezvoltarea de structuri de susținere a unui mediu de afaceri **durabil**

DMI 3.2: Reabilitarea platformelor industriale și **refacerea infrastructurii de utilități publice în zone urbane**

DMI 5.2: Dezvoltarea unui mediu de afaceri **durabil**

Pentru DMI 1.1, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 3.3, 4.1, 4.2, 4.3, 5.1 și 5.3 nu s-au propus modificări. Măsurile cheie de atenuare recomandate pentru implementarea POR includ următoarele:

- proiectele trebuie să fie analizate în raport cu evaluarea impactului asupra mediului (EIA) iar în cazul în care se efectuează evaluări ale impactului asupra mediului, trebuie acordată o atenție deosebită atenuării oricăror efecte negative asupra Natura 2000, fragmentării peisajului și dezvoltărilor de tip greenfield (investiții inițiale);
- toate proiectele de dezvoltare turistică trebuie să facă obiectul unei EIA în vederea gășirii de soluții alternative la efectele dăunătoare asupra mediului (ex. în cadrul proiectului de dezvoltare „Super schi în Carpați”);
- pentru a facilita integrarea aspectelor de mediu în operațiunile sprijinite prin POR este recomandată integrarea criteriilor de mediu în sistemul general de selecție a proiectelor ca și a indicatorilor de monitorizare a mediului propuși în acest raport.

Ca masura suplimentară de prevenire, reducere și, pe cât posibil, compensare a oricărui efect advers semnificativ asupra mediului, a fost propus un sistem de evaluare și selecție a proiectelor din punct de vedere al protejării mediului. Acest sistem a fost conceput în două etape, cu o evaluare pre-proiect din punct de vedere al protejării mediului, în timpul pregătirii proiectului, și o evaluare de mediu formală în timpul procedurilor oficiale de selecție. A fost elaborată o propunere de formular pentru evaluarea propunerilor de proiecte din punct de vedere al impactului asupra mediului, bazată pe obiectivele de mediu relevante și care va facilita evaluarea impactului proiectului propus asupra obiectivelor de mediu relevante.

În selectarea proiectelor este recomandat să se acorde prioritate măsurilor de dezvoltare care:

- promovează și facilitează utilizarea celor mai bune tehnologii disponibile (BAT);
- promovează investițiile în zone industriale dezafectate (modernizare) versus zone verzi (investiție de la zero);
- promovează eficiența energetică, minimizează și reduc cererea de energie și promovează reutilizarea deșeurilor;
- se referă direct la transportul public dar și la alte măsuri incluse în POR;
- au ca scop producerea și înlocuirea combustibililor fosili cu biocombustibili;
- promovează eficiența energetică, serviciile de mediu în sectorul turismului și activitățile turistice de genul ecoturism, agroturism etc.;
- au o abordare „ecologică” a peisajului și ecosistemelor, cum ar fi reabilitarea zonelor industriale sau acțiuni de împădurire și dezvoltarea de zone/ spații verzi.

Pentru a implementa sistemul s-a recomandat:

- Integrarea măsurilor propuse pentru minimizarea, reducerea sau compensarea posibilelor efecte semnificative asupra mediului în cadrul fiecărui domeniu de intervenție propus (subliniat în sub-capitolul 8.1) printre criteriile de bază de selecție a propunerilor de proiecte
- Integrarea sistemului de evaluare de mediu propus în sistemul general de evaluare și selecție a propunerilor de proiecte
- Asigurarea unui personal suficient și a expertizei necesare în diferite domenii de mediu cu privire la evaluarea proiectelor
- Asigurarea unei informări suficiente a solicitanților cu privire la aspectele de mediu și asupra posibilelor legături dintre propunerile de proiect și mediu.

Pentru a asigura monitorizarea efectelor de mediu ale programului, a fost propus un set de indicatori de mediu (în corelare cu indicatorii naționali de monitorizare a mediului ca și cu seturile de indicatori EEA). SEA a urmărit stabilirea unor indicatori care să monitorizeze efectele asupra fiecărui obiectiv relevant de mediu. Pentru a asigura monitorizarea, s-a recomandat:

- Integrarea indicatorilor de mediu propuși în sistemul general de monitorizare a impactului implementării POR.
- Corelarea sistemului de monitorizare cu sistemul de evaluare și selectare a proiectelor, utilizându-se aceleași obiective/indicatori de mediu;
- Publicarea rezultatelor monitorizării în mod regulat;

- Asigurarea de personal suficient, având capacități profesionale pentru toate domeniile de mediu din cadrul monitorizării POR;
- Implicarea departamentelor cheie ale MMGA în discuțiile privind sistemul general de monitorizare și în special în modalitatea de integrare a aspectelor de mediu în sistemul general de monitorizare înainte de lansarea acestuia;
- Informarea adecvată a solicitanților cu privire la aspectele de mediu și la posibilele legături dintre propunerile de proiect și mediu.

Consultări

Raportul de mediu a fost întocmit în consultare cu Autoritatea de Management. Consultarea cu alte autorități relevante (ministere și agenții relevante) s-a realizat prin intermediul Grupului de lucru instituit în scopul SEA.

Pentru a oferi un acces mai larg la procesul SEA, echipa SEA a inițiat crearea unei pagini web în cadrul Autorității de Management, unde au fost incluse documentele de lucru și alte informații relevante referitoare la SEA (www.mie.ro).

Vizitatorii acestei pagini de internet au putut face comentarii scrise referitoare la proiectele de documente SEA și s-au putut înscrie pentru a lua parte la dezbaterile publice programate pentru sfârșitul procesului SEA.

REC România a creat o pagină web site-ul său (www.recromania.ro) dedicată „Evaluării ex ante” (EuropeAid/121373/D/SV/RO), care conține documentele provizorii elaborate în timpul SEA pentru POR. Observațiile pe marginea proiectului de raport de mediu pentru POR pot fi transmise la adresa de email: oana.boingeanu@recromania.ro.

Potrivit legislației naționale aplicabile, dezbaterile publice s-au organizat după depunerea oficială a POR, inclusiv a acestui raport de mediu, la Autoritatea SEA (Ministerul Mediului și Gospodăririi Apelor), iar faza de consultări deschise timp de 45 de zile cu alți factori de interes relevanți și cu publicul s-a organizat în conformitate cu legislația națională.

Minutele dezbaterii publice organizată în data de 18 ianuarie și lista participanților sunt atașate în Anexa 6. Comentariile și sugestiile formulate în timpul fazei de consultare și de dezbateri publice au fost luate în considerare în versiunea finală a raportului de mediu și POR, care vor fi aprobate de Guvernul României.

8. ANUNȚURI PUBLICE

Anunțarea demarării procedurii SEA – 16 și 22 martie 2006

16 martie 2006 / Adevărul

22 martie 2006 / România Liberă

The Ministry of European Integration, having its headquarters in Bucharest, 12 Libertatii Blvd., district 5, acting as Managing Authority for Regional Operational Programme, announces the interested public on the elaboration of the first draft of the Regional

Operational Programme, for which the screening stage was started in order to decide if the respective Programme falls under the incidence of strategic environmental assessment (SEA) procedure, in accordance with the provisions of Governmental Decision no 1076/2004.

The above-mentioned programme may be consulted on MEI website www.mie.ro, as well as at MEI premises, Bucharest, Apolodor Street no. 17., district 5, from Monday to Friday, between 09.00 – 16.30. Remarks, comments and suggestions may be sent at MEWM premises, Bucharest, 12 Libertatii Blvd., district 5, in 18 calendar days following the publication of the present announcement. Contact details: tel. 021/311.41.92.

Anunțarea dezbaterii publice

30 noiembrie/ *Gândul*

The Ministry of European Integration, acting as Managing Authority for Regional Operational Programme, announces the availability for the interested public of draft Regional Operational Programme and Environmental Report for the above-mentioned Operational Programme. These documents may be consulted at MEI premises, Bucharest, Apolodor Street no. 17, district 5, MEI information Center, between 10.00 – 16.00, as well as on www.mie.ro. Interested public may send written comments and proposals at MEI and MEWM premises (Bucharest, 12 Libertatii Blvd., district 5), in 48 days following the present announcement. In accordance with the provisions of Governmental Decision no 1076/2004, the public hearing on the above-mentioned documents will take place on January 18, 2007, starting with 10.00, at MEI premises.

4 decembrie/ *Gândul*

The Ministry of European Integration, acting as Managing Authority for Regional Operational Programme, announces the availability for the interested public of draft Regional Operational Programme and Environmental Report for the above-mentioned Operational Programme. These documents may be consulted at MEI premises, Bucharest, Apolodor Street no. 17, district 5, MEI information Center, between 10.00 – 16.00, as well as on www.mie.ro. Interested public may send written comments and proposals at MEI and MEWM premises (Bucharest, 12 Libertatii Blvd., district 5), in 45 days following the present announcement. In accordance with the provisions of Governmental Decision no 1076/2004, the public hearing on the above-mentioned documents will take place on January 18, 2007, starting with 10.00, at MEI premises.

7 februarie 2007/ *Gândul*

The Ministry of European Integration, acting as Managing Authority for Regional Operational Programme, announces the interested public that, following the environmental assessment in accordance with provisions of GD 1076/2004 laying down the procedure for environmental impact assessment for plans and programmes, the Ministry of Environment and Water Management has decided to issue the environmental permit for Regional Operational Programme 2007-2013.

The Regional Operational Programme and the Environmental Report may be consulted on the following website <http://www.mie.ro>.

9. MINUTELE REUNIUNILOR

Minuta reuniunii de încadrare

Grup de lucru pentru Evaluarea Strategică de Mediu pentru Programul Operațional
Regional - a doua întâlnire, 11 septembrie 2006 –
Proces verbal

Ministerul Integrării Europene, în calitate de Autoritate de Management pentru Programul Operațional Regional, a organizat în data de 11 septembrie a.c., a doua întâlnire a Grupului de Lucru Interministerial, înființat pentru a evalua impactul implementării Programului Operațional Regional asupra mediului.

Lista participanților și agenda întâlnirii sunt prezentate în anexă.

La această întâlnire a grupului de lucru au participat și experții SEA contractați de Ministerul Finanțelor Publice, în calitate de Autoritate de Management pentru cadrul de sprijin Comunitar, în cadrul unui proiect de asistență tehnică PHARE, care va sprijini realizarea activității de evaluare ex-ante a Programelor Operaționale și a Programelor Complement, elaborate sub Obiectivul Convergență.

Conform agendei, primul subiect pe ordinea de zi a constat în prezentarea, de către experții străini, ale principalelor elemente a procedurii de Evaluare Strategică de Mediu (SEA):

- Dl. Martin Smunty a evidențiat scopul și importanța procedurii SEA, în procesul de elaborare a planurilor și programelor, în general (*De ce SEA?*) și a programelor operaționale cu finanțare din Fonduri Structurale UE, în special (*SEA pentru programele finanțate din Fonduri Structurale*);
- Dna. Ausra Jurkeviciute a prezentat, în linii mari, Metodologia procesului de evaluare de mediu - *Handbook on SEA for Cohesion Policy 2007 – 2013*, elaborat cu finanțare parțială UE și agreat de DG Regio și DG Environment ca ghid consultativ pentru transpunerea Directivei UE referitoare la SEA. Abordarea celor două procese de evaluare, ex-ante și SEA trebuie să aibă o logică similară, având în vedere că SEA este o componentă a evaluării ex-ante în cadrul aceluiași proces de planificare. Au mai fost prezentate o serie de recomandări privind etapele și conținutul procesului SEA (identificarea principalelor obiective de mediu și stabilirea contextului de mediu în care are loc această evaluare, stabilirea principalelor priorități, măsuri și activități ale programului de investiții evaluat, analiza impactului cumulat al programului care va fi implementat, a sistemului de management propus și a sistemului de monitorizare).

În continuare, experții SEA au prezentat o propunere de analiză a POR (din punct de vedere al impactului asupra mediului) - sub formă tabelară - pe care au elaborat-o, pentru a evidenția relațiile și corelările care există, acolo unde este cazul, între obiectivele axelor prioritare ale Programului Operațional Regional și obiectivele de protecție a mediului, așa cum sunt formulate în documentele și directivele UE.

În acest sens, dna. director Gabriela Frenț a propus clarificarea, de la începutul procesului de colaborare și consultare în cadrul acestui grup de lucru, a metodologiei propuse, astfel încât toate propunerile membrilor să se bazeze pe o înțelegere comună a modului de lucru adoptat, a conceptelor și instrumentelor utilizate.

În consecință, referitor la metodologia de lucru propusă de experții SEA, au fost agreate în cadrul Grupului de lucru următoarele:

- Având în vedere faptul că structura Programului Operațional Regional va fi modificată, conform recomandărilor CE, în sensul reconfigurării primei axe prioritare în două axe prioritare, și anume: una referitoare la reabilitarea / modernizarea infrastructurii regionale și locale de transport și cealaltă referitoare la reabilitarea / modernizarea infrastructurii sociale regionale (educație, sănătate, servicii sociale și situații de urgență), care, eventual ar putea fi formulată și ca o prioritate care vizează creșterea calității vieții în regiuni, este necesară operarea acestei modificări și în cadrul tabelului, în sensul apariției unei noi coloane pentru această nouă axă prioritară.
- Se vor lua în calcul, într-o primă fază, doar legăturile/relațiile/corelările care există între obiectivele de mediu și prioritățile de finanțare identificate în cadrul acestui program operațional, și nu neapărat aspecte referitoare la impact. Se va marca cu 1 orice gen de relație **semnificativă**, care se poate stabili între aceste două componente, fie că este de natură pozitivă sau negativă (în sensul identificării sinergiilor și conflictelor), și cu zero, o situație care nu prezintă nici un fel de interacțiune/influență între acestea.
- S-a discutat, de asemenea, și momentul pentru care se face această analiză de interacțiune: pe parcursul implementării programului (având în vedere faptul că majoritatea proiectelor presupun lucrări de execuție, și implicit deschiderea unui șantier, etc.) sau după finalizarea lucrărilor – ca și efecte directe rezultate în urma implementării programului. S-a stabilit să fie luate în considerare doar efectele rezultate în urma implementării programului.
- Având în vedere faptul că în acest tabel, și implicit în metodologie, există o serie de termeni referitori la mediu, de natură tehnică, și că majoritatea membrilor grupului de lucru nu sunt specialiști în acest domeniu, consultanții SEA vor transmite un glosar de termeni explicați/definiți, astfel încât să existe o înțelegere comună a acestor concepte.

Pe baza celor stabilite, s-a parcurs tot tabelul propus de consultanții SEA, și au fost operate modificări în anumite cazuri, pe baza sugestiilor membrilor grupului de lucru (de ex. – axa prioritară 4 era marcată pentru majoritatea câmpurilor de interacțiune cu obiectivele de mediu cu 0, ceea ce a fost considerat neadecvat, având în vedere complexitatea proiectelor și a impactului generat de implementarea acestora).

Având în vedere faptul că majoritatea membrilor grupului de lucru au considerat că au nevoie de mai mult timp pentru a avea un punct de vedere pertinent/fundamentat pe marginea tabelului și a punctajului acordat pentru fiecare caz în parte, s-a agreat, împreună cu consultanții SEA, transmiterea noii metodologii, rezultate în urma discuțiilor în cadrul grupului de lucru, pentru a fi re-analizate de fiecare membru până vineri, 15 septembrie a.c., când toate propunerile vor fi centralizate la nivelul Autorității de Management pentru Programul Operațional Regional, în vederea sintetizării lor.

De asemenea, s-a mai agreat, în principiu, ca următoarea întâlnire a grupului de lucru SEA pentru POR să aibă loc la sfârșitul lunii octombrie/începutul lunii noiembrie, când va fi prezentată/analizată/discutată o primă versiune a raportului de mediu, care va fi elaborat de consultanții SEA, folosind și informații/contribuții ale grupului de lucru. În acest sens, s-a stabilit menținerea unui contact, în această perioadă, pe două paliere:

- Între consultanții SEA și reprezentanții AM POR, pot avea loc întâlniri bilaterale, ori de câte ori se consideră că este necesar, precum și schimb de informații pe e-mail.
- Între reprezentanții AM POR (ca interfață între grupul de lucru și consultanții SEA) și membrii grupului de lucru, pentru centralizarea și sintetizarea punctelor de vedere și a diferitelor contribuții ale acestora în cadrul procesului de analizare a impactului POR asupra mediului.

Minuta reuniunii de dezbatere publică

<p>Dezbatere Publica pentru finalizarea Raportului de Mediu elaborat pentru Programul Operațional Regional -18 ianuarie 2007 - Proces verbal</p>

Ministerul Integrării Europene, în calitate de Autoritate de Management pentru Programul Operațional Regional, a organizat în data de 18 ianuarie a.c. dezbateră publică în vederea finalizării Raportului de Mediu elaborat pentru acest program, conform HG 1076/2004. Lista participanților și agenda întâlnirii sunt prezentate în anexă.

Scopul acestei reuniuni a fost prezentarea și discutarea diferitelor aspecte referitoare la forma și conținutul raportului de mediu pentru Programul Operațional Regional, care, împreună cu Programul Operațional Regional, au fost puse la dispoziția publicului larg pentru comentarii și observații pentru o perioadă de 45 de zile.

Primul punct pe ordinea de zi l-a reprezentat o prezentare sintetică a principalelor elemente și caracteristici ale Programului Operațional Regional (premise analitice, obiectiv general, obiective specifice) susținută de dna. director Gabriela Frenț, urmând ca fiecare axă prioritară să fie detaliată până la descrierea potențialelor activități eligibile și a complementarităților și delimitărilor cu activități eligibile în cadrul altor programe operaționale, de reprezentanții AM POR responsabili cu axele prioritare (Ionuț Sandu, Luciana Sandu, Diana Hangiu, Iuliana Topoleanu, Ionuț Trincă).

Mădălina Istrate (consilier și responsabil SEA POR în cadrul AM POR) a explicat pe scurt pentru participanții la această dezbatere publică din rândul publicului larg, contextul acestei reuniuni, pornind de la prevederile HG 1076/2004, la etapele parcurse în cadrul Grupului de Lucru interministerial, necesitatea și relevanța luării în considerare atât a efectelor negative, cât și a celor pozitive și neutre ale implementării POR asupra mediului înconjurător. Această scurtă clarificare, pentru participanții care, cel puțin oficial nu mai avuseseră contact cu aceste informații, a făcut practic trecerea la următorul punct de pe agendă, când dna. Ausra Jurkeviciute (expertul coordonator SEA) a susținut o prezentare, referitoare la raportul de mediu elaborat, respectiv modul în care acesta se conformează HG 1076/2004, precum și alte aspecte generate de respectarea procedurii SEA:

- Modul în care raportul de mediu se conformează HG 1076/2004;
- Efectele generale ale POR asupra obiectivelor relevante de mediu;
- Propunere pentru un sistem de evaluare și selecție a proiectelor din punct de vedere al mediului;
- Propunere pentru un sistem de monitorizare a proiectelor din punct de vedere al mediului;
- Procesul de consultare.

Dna. Ausra Jurkeviciute a menționat la începutul acestei prezentări timpul foarte scurt avut la dispoziție pentru elaborarea raportului, ceea ce a pus în dificultate desfășurarea unor consultări adecvate cu toți factorii interesați și implicați în elaborarea sa. Totodată, au fost prezentate sumar principalele etape parcurse până în acest moment pentru implementarea procedurii SEA pentru POR:

- Analiza principalelor aspecte de mediu, pe baza documentelor strategice relevante la nivel comunitar și național;
- Selectarea obiectivelor de mediu relevante pentru POR, aprobate în cea de-a doua reuniune a grupului de lucru, din data de 11 septembrie a.c.; aceste obiective definesc scopul evaluării de mediu pentru POR;
- Evaluarea capitolului de analiză din POR pentru identificarea celor mai relevante aspecte de mediu;
- Evaluarea și formularea unor recomandări astfel încât strategia, obiectivele și axele prioritare POR să fie în concordanță cu obiectivele de mediu.

Deși se estimează că Programul Operațional Regional va avea în general efecte pozitive și neutre asupra mediului, există totuși și intervenții care pot genera efecte negative asupra mediului. În acest sens, este important ca toate proiectele de investiții să parcurgă procedura EIA (Environment Impact Assessment), astfel încât toate posibilele efecte negative asupra mediului să fie identificate și compensate/contracarate la nivel de program.

Astfel, pentru asigurarea unei abordări ”prietenoase mediului” prin POR, au fost propuse următoarele:

- Să fie considerate prioritare proiectele care promovează sau utilizează cele mai bune tehnologii existente;
- Să fie considerate prioritare proiectele care promovează investițiile în areale „brownfield” versus „greenfield”;

- Să se urmărească minimizarea utilizării energiei și promovarea eficienței energetice;
- Să fie sprijinite investițiile în transportul public;
- Să se evite fragmentarea peisajelor și a eco-sistemului.

Reprezentanții AM POR au menționat faptul că, în principiu, recomandările expertului de mediu incluse în Raportul de mediu sunt pertinente și relevante pentru atenuarea efectelor negative și asigurarea unei abordări „prietenoase” asupra mediului prin implementarea POR. De asemenea, aceste recomandări au fost deja inserate în conținutul variantei POR care va fi oficial transmisă serviciilor Comisiei Europene spre analiză, în vederea începerii procesului de negociere pentru aprobare.

Următorul punct pe ordinea de zi a constatat într-o scurtă trecere în revistă a listei cu indicatorii de monitorizare propuși pentru a urmări intensitatea efectelor implementării POR pe componentele de mediu, având în vedere faptul că față de varianta inițială, această propunere a suportat anumite modificări în vederea adaptării numărului și formulării indicatorilor la specificul POR și a posibilităților reale de monitorizare. Astfel, dl. Sorin Voicescu, reprezentant AMCSC a propus introducerea în tabelul cu indicatori a unei coloane cu unitățile de măsură pentru aceștia și a sugerat, totodată ca denumirile indicatorilor să fie corelate cu obiectivele relevante de mediu, fără a repeta însă denumirea obiectivului.

Pentru obiectivele cu nr. 11 și 12, pentru care reprezentanții MMGA au remarcat formularea unor indicatori identici, dna. Ausra Jurkeviciute a explicat că în vederea evitării unei supraîncărcări cu indicatori, aceștia sunt în anumite cazuri adaptați pentru a corespunde mai multor obiective, însă se va lua în considerare posibilitatea identificării de noi indicatori pentru obiectivul 11.

Referitor la modalitatea concretă de monitorizare pentru acești indicatori, întrebare adresată de dna. Liliana Sitaru, reprezentant MTCT, dna. Ausra Jurkeviciute a explicat faptul că valorile inițiale vor fi oferite de direcțiile de specialitate ale MMGA, iar valorile intermediare și finale vor fi obținute prin monitorizarea proiectelor care au parcurs procedura EIA, și în consecință, beneficiarii au obligația de a urmări intensitatea efectelor proiectului asupra componentelor de mediu afectate.

Reprezentanta Ministerului Sănătății, dna. Emilia Niciu a subliniat faptul că, deși proiectul poate avea beneficii pozitive asupra stării de sănătate per ansamblu, pot exista și anumite segmente/grupuri de populație care suportă consecințe negative din acest punct de vedere (de exemplu – în faza de construcție, când este generată o cantitate foarte mare de praf) ca urmare a implementării proiectului, și în consecință, este necesară prevederea unor costuri suplimentare, eligibile în cadrul proiectului pentru compensarea acestor efecte.

Dl. Constantin Pulbere, consilier DGEICP, MMGA a precizat faptul că publicul a fost informat de la începutul procedurii SEA pentru POR, despre elaborarea acestui document, prin anunțuri în mass-media și pe pagina de internet a titularului. Astfel, toate etapele procedurale referitoare la informarea publicului și participarea sa la procesul decizional au fost respectate. De asemenea, în aceasta etapă, a dezbatelor publice, este foarte important, pe lângă observațiile celorlalți participanți la discuție (membrii din GL, titular s.a.) ca publicul să aibă un rol activ.

Astfel, dna. Claudia Jianu, reprezentanta unui ONG (Terra Mileniul III) care desfășoară activități și în domeniul Fondurilor Structurale a întrebat dacă prin POR sunt eligibile proiecte adresate problemelor referitoare la managementul apei. Reprezentantul AM POR, Ionuț Sandu, a explicat faptul că astfel de proiecte sunt eligibile în cadrul Programului Operațional Sectorial Mediu, pentru care Autoritatea de Management este Ministerul Mediului și Gospodăririi Apelor.

O altă întrebare a dnei. Claudia Jianu s-a referit la modalitatea prin care sunt evitate suprapunerile și sunt asigurate complementaritățile între diferitele programe finanțate din fonduri comunitare și, de asemenea, modul în care acest aspect este adus la cunoștința publicului larg. Dna. Director Frenț a explicat că aspectele referitoare la posibile suprapuneri între diferite programe au fost clarificate pe parcursul procesului de elaborare a acestor documente, atât prin întâlniri bilaterale, cât și generale între instituțiile implicate și sub coordonarea MFP, instituție responsabilă cu asigurarea complementarității între programe. Mai mult, toate programele finanțate din fonduri comunitare sunt publicate pe paginile de internet ale instituțiilor cu rol de autoritate de management și de asemenea, sunt disponibile în format fizic la sediile acestora. Conținutul fiecărui program include o secțiune dedicată modului în care a fost asigurată complementaritatea cu alte programe, potențial concurente pe aceleași domenii de finanțare.

Dna. Claudia Jianu a mai adus în discuție componența Comitetului de Monitorizare pentru POR și a dorit să știe dacă structura stabilită include ca membri și ONG-uri. Dna. Director Frenț a explicat faptul că structura Comitetului de Monitorizare a fost stabilită, ea include 25 de membri de bază și 23 de observatori și a confirmat faptul că această componență prevede și reprezentanți ai ONG-urilor.

Un alt participant la această reuniune, dna. Mariana Ghineraru, consultant independent de mediu, a adus în discuție problema siturilor industriale abandonate, caracterizate prin poluare istorică (de 100 de ani), și pentru care poluatorul nu mai poate fi identificat. Pentru ecologizarea acestor platforme, nu mai poate fi aplicat principiul „poluatorul plătește”, iar dacă această sarcină revine noilor proprietari, agenți economici, aceștia sunt în poziția în care ar trebui să-și investească tot profitul obținut sau chiar să falimenteze ca urmare a rezolvării acestor cazuri de poluare gravă. Îngrijorarea dnei. Mariana Ghineraru provine din faptul că nici un program de finanțare nu prevede fonduri pentru rezolvarea acestor probleme, și în consecință, acestea rămân netratate, cel puțin pe termen scurt și mediu. Propunerea adresată AM POR în vederea soluționării acestor cazuri constă în includerea activităților de depoluare pentru aceste situri ca activități eligibile pentru finanțare în cadrul Programului Operațional Regional. Aceeași propunere a fost înaintată și Ministerului Mediului și Gospodăririi Apelor, în calitate de minister de resort și Autoritate de Management pentru POS Mediu, dar nu a putut fi acceptată din cauza unui volum limitat de fonduri, care deja a fost alocat pe prioritățile de mediu identificate în cadrul capitolului 22. Reprezentanții AM POR au explicat faptul că această problemă, prin natura sa, impune expertiză și competențe de specialitate în domeniul mediului (sunt necesare o serie de studii de specialitate pentru identificarea poluanților, pentru tratare lor, etc.), și că în cazul în care totuși această propunere ar fi acceptată, fondurile adresate agenților economici privați în vederea ecologizării acestor situri ar fi limitate conform prevederilor specifice regulilor ajutorului de stat.

Totodată, s-a menționat că decizia de finanțare a acestor situri prin POR este o decizie politică, recomandându-se înaintarea oficială a acestei propuneri Ministerului Integrării Europene.

Am luat la cunoștință și sunt de acord cu conținutul acestui proces verbal:

Gabriela Frent – director, Direcția Politici Regionale și Coordonare Program,
Autoritatea de Management pentru Programul Operațional Regional, MIE

Constantin Pulbere – consilier, Direcția Generală Evaluare Impact și Controlul Poluării,
Ministerul Mediului și Gospodăririi Apelor